

Vetenskapligt namn: *Reynoutria japonica*

Namnets betydelse: Artnamnet *japonica* kommer av latinets Japonia (Japan) och betyder japansk.

PARKSLIDE

Reynoutria japonica

Parkslide är en stor, flerårig, snabbväxande växt med bambuliknande skott. Den finns spridd i stora delar av landet och har varit populär som trädgårdsväxt men som idag anses som en av världens värsta invasiva växter av International Union for Conservation of Nature, IUCN. Den syns ofta växa längs vattendrag, vägar och i trädgårdar.

Ursprung

Anledningen till att parkslide är besvärlig är att den växer aggressivt och är extremt svår att utrota. Den kan tränga igenom asfalt, orsaka skador på husgrunder, ledningar, vägar med mera. Den kväver även alla växter i sin närhet. Nära släkting med parkslide är jätteslide, *Reynoutria sachalinensis*, den är inte lika vanliga men är lika besvärlig. Det finns också en hybrid mellan jätteslide och parkslide, kallad hybridslide. Parkslide härstammar ursprungligen från Japan. I sin ursprungsmiljö hålls parkslide i schack av inhemska insekter och svamp som lever av växten.

En stor anledning till att olika arter breder ut sig är klimatförändringarna. Mindre köldtåliga arter börjar nu lämna trädgårdens skyddade miljö och expandera ut i landskapet, norrut och på högre höjder över havet.

Så känner du igen parkslide

Under växtsäsongen ändrar parkslide utseende, vilket gör identifiering problematiskt även för en växtkännare. Det är viktigt att du kan identifiera växten om du har den på din tomt.

När parkslide först bryter igenom marken kan den kännas igen på sina köttiga, röda skott med stora spadformade löv med spetsar. Parkslide bildar ofta täta populationer på cirka 80 skott per kvadratmeter. Stammarna är starka, ihåliga, rödfläckiga, grenade i toppen och ofta rödaktiga. Bladen är strödda, vanligtvis i en distinkt sicksacksättning längs stammen. Bladen är ovalformade med spetsig udd och 5–12 centimeter långa. Bladets ovansida har en gräsgrön färgton medan undersidan är något ljusare. Parkslide blommar i augusti – september och bildar många blommor i glesa vippor från de övre bladvecken. De enskilda blommorna är små och gräddvita. Parkslide har ett distinkt utseende men kan förväxlas med bambu eller skott från olika lövträd för den ovane.

Parkslide börjar växa tidigt på våren (mars–maj). Den sprider sig snabbare under sommar-månaderna, juni – augusti och kan då växa upp till tio centimeter om dagen. På hösten (september–november) när vädret blir kallare vissnar växten och lämnar bruna stjälkar, även om ny tillväxt kan fortsätta så sent som i november. Under vintermånaderna (december–februari) ser parkslide helt död ut med sina torra, spröda stjälkar liggandes på marken.

Stort rotsystem

Parkslide har ett mycket kraftigt rotsystem med rötter som söker sig minst tre meter djupt och sträcker sig ofta mer än fem meter ut från själva plantan och kan växa upp till en meter på en växtsäsong. Rötterna är orange, knotiga (på grund av alla tillväxtpunkter) och spröda vilket gör att de lätt går sönder. Samtliga delar över jord dör under vintern och växten skjuter sedan nya skott från rotsystemet under våren.

Varför ska den inte finnas i Sverige?

Parkslide är mycket härdig och sprider sig lätt över tomtgränser, med oren fyllnadsjord eller genom att personer medvetet eller omedvetet hanterar växtdelar felaktigt. Parkslide syns ofta växa längs gatunät eller vägar vilket beror på att personer kört i väg växtdelar i en öppen släpkärra eller att vägarbetare har använt sig av oren fyllnadsjord när det ordnat med vägrenen.

Effekter på den biologiska mångfalden

Parkslide har negativa effekter på den biologiska mångfalden eftersom den bildar täta bestånd som konkurrerar ut annan vegetation. Parkslide växer i all slags jord och kan även överleva på extrema platser. När växten ska utrotas är det viktigt att känna till hur rötterna ser ut och växer eftersom bara ett litet rotfragment på 0,07 gram lätt bildar en ny planta. Rötterna har också en förmåga att överleva även när man försöker elda upp dem. Rötterna och stjälkarna överlever även efter att de torkats, till skillnad från de flesta andra perenner. Även de allra torraste avklippta stjälkarna kan skjuta skott efter en vecka om de blir fuktiga av till exempel regn.

Parkslide börjar växa tidigt på våren och känns igen på sina köttiga, röda skott med stora spadformade löv med spets.

Under vinterhalvåret ser parkslide helt död ut med sina torra, spröda stjälkar.

Effekter på samhället

I bland annat England har växten länge varit ökänd och den vållar stor ekonomisk skada. Inte enbart i dyra utrotningsmetoder utan för att det är svårare att sälja en fastighet där det växer parkslide. Banken kan neka att låna ut pengar vid husköp och försäkringsbolag vill inte försäkra fastigheten. Och får vi inte kontroll på parkslide i Sverige finns det stor risk att det även kommer att bli så här.

Visa därför stor respekt för dina grannar och deras egendom om du har parkslide på din tomt. Informera dem att du har växten och det finns risk att din planta har rymt eller kommer att göra det. Informera även när du har som avsikt att utrota den, och vilka metoder du kommer att använda dig av. Är ni flera grannar som är drabbade av parkslide, gör detta tillsammans annars kommer utrotningsinsatserna vara ojorda. Det finns ingen laglig rätt att tvinga din granne att ta bort parkslide på sin tomt även om den sprider sig till din.

Effekter i din trädgård

Parkslide kan snabbt bilda stora bestånd som då utkonkurrerar andra växter om plats och solljus. Ju längre spridningen har fortgått desto svårare är den att bekämpa.

Effekter på din hälsa

Parkslide har ingen negativ effekt på din hälsa.

Om du hittar parkslide i naturen – rapportera in det till Artportalen via www.invasivaarter.nu

Bekämpning

Om du påbörjar utrotningen av nyetablerade plantor ökar möjligheten att få bort växten avsevärt. Stora bestånd kan vara extremt besvärliga att bli av med och kräver ofta kostsamma och tidskrävande insatser under många år.

Växtplats och beståndets storlek avgör bekämpningsmetod. Det går inte att jämföra parkslide med ogräs eller andra ihärdiga växter som är svåra att bli av med. Hanterar du växten på fel sätt finns det stor risk att parkslide börjar växa ohämmat och tar över hela din tomt.

Därefter ska du skapa dig en översikt. Hur stor är ytan med parkslide? Hur länge har den funnits på platsen? Hur fort har den spridit sig? Har dina grannar parkslide på sina tomter? Närhet till vattendrag? Det är några av de frågor du behöver ta reda på. Planera sedan vilken metod eller kombination av metoder du behöver använda. För att du ska lyckas krävs mycket arbete och tålamod. När parkslide inte längre skjuter skott, kan du använda växtplatsen för andra ändamål, men fortsätta att övervaka eftersom det plötsligt kan börja skjuta skott igen efter år av viloläge.

Det finns än så länge väldigt få företag i Sverige som åtar sig att utrota parkslide och har rätt kompetens. Var därför vaksam för oseriösa firmor som säger att de kan utrota parkslide under en växtsäsong. Det finns inga genvägar att utrota parkslide!

Rötterna är orange, knotiga på grund av alla tillväxtpunkter och spröda vilket gör att de lätt går sönder.

Utrotningsmetoder

I dagsläge finns tyvärr ingen effektiv metod att utrota parkslide. Det bästa sättet och de råd som ges är att använda sig av fler metoder och framförallt vara ihärdig.

Nyetablerade, enskaka plantor

Nyetablerade växter, när det växer enskaka mindre plantor grävs de upp med hela rotsystemet. Processen måste upprepas så fort nya skott kommer upp. Räkna med att det tar minst tre år innan de försvinner. Täck gärna även med svart markduk i flera lager och kontrollera området regelbundet.

Om den slås av eller klipps kommer parkslide inte att försvinna men du kan kanske hålla beståndet nere så att det inte sprider sig ytterligare. Den omedelbara effekten av nedklippning är oftast en ökad täthet och ytterligare spridning av vegetation. Men försök har visat att om du klipper varje vecka under två år så avmattas livskraften.

Allt växtmaterial ska eldas på plats om inte eldningsförbud råder. Alternativt läggs i en hel sopsäck, som sen sluts ordentligt och körs till den kommunala återvinningscentralen. Där klassas den som brännbart avfall, ej som trädgårdsavfall. Kontrollera först om avfallsanläggningen tar emot växtmaterial med parkslide. Alla gör inte det. Väl på anläggningen ska den läggas i specialcontainer inkom för invasivt växtmaterial eller bland brännbart. Absolut ej på komposten!

Äldre bestånd, på hanterbar yta

Äldre bestånd är mycket svåra och tidskrävande att utrota och räkna med att det kommer att ta många år. Du ska aldrig försöka handgräva bort etablerad parkslide, eftersom det kommer att leda till att du sprider och triggar igång växten ytterligare. Bäst blir du om du använder dig av flera metoder. Vad du väljer beror på var parkslide växer, i vilken omfattning och vad det får kosta. Använd aldrig kemisk bekämpning i närhet av vattendrag.

Nerklippning

Använd inte röjsåg eller handsåg. Klipp om det är möjligt planta för planta för hand med en sekator eftersom du får större kontroll på stjälken och kan slänga den direkt i en sopsäck eller slänga den på en brasa. Nerklippning måste upprepas minst fyra gånger under säsongen (miten av maj till början av september) och första nerklippningen bör göras så tidigt som möjligt på säsongen. Återväxten efter nerklippning är starkast i den första delen av växtsäsongen och minskar senare under säsongen. Nerklippningen bör därför ske oftare i början av säsongen (maj–juni) och minskas senare under säsongen. Behandlingen måste upprepas under flera år eftersom bestånden fortsätter att producera nya skott.

Efter att du klippt ner beståndet är risken stor att beståndet ökar i storlek och får en kraftigare tillväxt. På grund av detta bör därför nerklippning endast användas som en del av en långsiktig och välplanerad stridsstrategi.

Parkslide i rabatten

Har du fått in parkslide i en rabatt med andra växter får du räkna med att inga av de andra växterna går att rädda. Tyvärr kan du inte heller rädda buskar och perenner genom att flytta dem eftersom sannolikheten för att du får med dig rotfragment från parkslide är stor. Det bästa du kan göra är att försöka hindra parkslide innan den når fram till en rabatt.

Parkslide är en stor, flerårig, snabbväxande växt med bambu-liknande skott.

Äldre bestånd på svårhanterad yta

Om parkslide växer intill din fastighet eller annan värdefull byggnad är det viktigt att få bort parkslide snarast möjligt och då kan enda möjligheten vara att använda glyfosat (Roundup).

Kemisk bekämpning

Glyfosat är den effektivaste metoden att bli av med parkslide. Men glyfosat kan vara farligt för vattenlevande organismer, det stör ekosystem och kan skada biologisk mångfald. Flera miljöorganisationer vill att det ska förbjudas. Än så länge är det godkänt att använda glyfosat i Sverige och EU, men 2022 tas ett nytt beslut i EU vilket kan innebära ett förbud. Som privatperson får du endast använda klass 3 preparat i din trädgård, som ej har tillräcklig effekt på parkslide. Därför rekommenderar Fritidsodlingens Riksorganisation att du kontaktar ett företag, till exempel en trädgårdsmästare som har godkänd behörighet för kemisk bekämpning utomhus, klass 1L och 2L.

Glyfosat ska inte användas intill vattendrag därför ska ett säkerhetsavstånd på minst sex meter och till dricksvattenbrunnar tolv meter.

TVÅ BESPRUTNINGSMETODER SOM ANVÄNTS I SVERIGE:

- Sprutning en gång vår/försommar med en upprepning i augusti. Upprepas minst tre år i rad.
- Sprutning i augusti med nedslagning sex veckor innan, uppföljning följande år. Upprepning under minst tre år.

Ett problem vid sprutning är att nya växtdelar som växer upp efter sprutning ofta är deformerade och småbladiga. De får därmed svårare att ta upp en upprepade sprutning tillräckligt bra.

Efter att glyfosatet har verkat i ett par veckor kan växtavfallet samlas ihop. Elda direkt upp växtresterna eller samla ihop i en sopsäck, kör till återvinning och släng i special container för parkslide eller i brännbart. Håll uppsikt nästa år då det finns risk för att parkslide kommer upp igen. Upprepas då proceduren.

Bra att känna till

Det finns andra metoder att utrota parkslide på men de kan vara förenade med en mycket hög kostnad eller inte lämpar sig i en trädgård. De erbjuds också metoder på marknaden men som saknar dokumenterade studier på hur effektiva de är mot parkslide.

Utgrävning

Den drastiska och förmodligen dyraste metoden är att gräva bort all parkslide med en större grävmaskin. Räkna med att du behöver gräva minst fem meter djupt och sju meter brett från yttersta plantan. Det uppgrävda jordmaterialet ska förpackas i tätslutande storsäck. Storsäckarna måste sedan skickas iväg till deponi som tar emot detta. I dagsläget finns det endast en sådan anläggning och den ligger i Kumla. Var även noga med att grävmaskinen borstas ren så att inte finns kvar jord på larvfötterna eller hjulen.

Täckning

Tillväxten hos parkslide kan försvagas genom långsiktig täckning. Täckningen måste ligga i minst sju år. Använd en tjock UV-beständig markduk (1,5 millimeter tjock). Tänk på att markduken måste täcka minst tre meter utanför beståndets omkrets. Markduk passar bäst som en del av en integrerad bekämpningsstrategi för små, isolerade bestånd. Det är viktigt att utföra regelbundna kontroller för att ta bort skott och se till att markduken är intakt. Erfarenheterna från USA har visat att små populationer kan bekämpas med sex års täckning, men bekämpning av större populationer kan kräva täckning i mer än åtta år.

Hett vatten

Heatweed är ett norskt företag som har tagit fram ett en metod som går ut på att spola hett vatten på växten och därmed ta död på den. Än så länge finns inte tillräcklig forskning för att bevisa att metoden är tillräckligt effektiv på parkslide.

Misstas för parkslide

Bladformen hos många vedartade buskar och små unga träd kan misstas för parkslide, till exempel: Syren, *Syringa vulgaris*, skogskornell, *Cornus sanguinea*, poppel, *Populus* sp. och sälg, *Salix caprea*.

Parkslidestjälkar är inte alls vedartade så allt med bark som kan skalas av eller kvistar med fast vedartad kärna är inte parkslide.

Kornell och syren blandas ofta ihop med parkslide på grund av deras liknande bladformer. Men dessa arter har blad som växer mittemot varandra längs sina stjälkar. Parkslide bladen sitter växelvis.

Andra växter som kan förväxlas med parkslide är:

Blodormrot, *Bistorta amplexicaulis*. Blodormrot är nära besläktad med parkslide och finns i samma familj som syrenslide, *Rubrivena polystachya*. Röd blodormrot är förmodligen den vanligaste. Den och många andra sorter av blodormrot har blad och stjälkar som liknar parkslide, och när de inte blommar kan de lätt misstas som parkslide.

Stammarna är ihåliga och separerade i noder som parkslide. Bladen är också växelvis anordnade längs stjälkarna. Det som skiljer dem åt är att blodormrot är en prydnadsväxt som har planterats och inte sprider sig inte utanför rabatten. Blommor visas på sommaren och tidigt på hösten och skiljer sig mycket från parkslide. De bildar små kluster av blekrosa-vita till ljusröd-lila "klubbor" på höga (10 centimeter) raka "pinnar". Stammarna är också mycket tunnare och kortare än parkslide, de växer vanligtvis till cirka en meter höjd och är mindre än en centimeter i diameter. Vissa sorter av blodormrot har mörka, triangulära, pilformade fläckar över bladets mittnerv.

Tomtskräppa, *Rumex obtusifolius*

Tomtskräppa är precis som parkslide en slideart och har därför en del likheter. Bland annat att bladen sitter växelvis längs stjälken. Stjälken kan bli upp till en meter hög och har en grenig blomställning. De nedre bladen är stora, långskaftade och har en mörkgrön, utdraget äggrund bladskiva med hjärtlik bas. Både stjälken och bladskäften är ofta rödaktiga. Blomställningen är grenig med blommor i ganska glest sittande kransar.

På vintern, när bladen och stjälkarna vissnar, kan de ihåliga stjälkarna av tomtskräppa likna död parkslide. Det som skiljer dem åt är att stjälkarna är räfflade och är betydligt lägre, cirka en meter höga. Stjälkarna är inte helt ihåliga och innehåller skumliknade vävnad. Bladen bildar också rosetter vilka börjar redan vid foten av stjälkarna.

Åkervinda, *Convolvulus arvensis*

Åkervindans hjärtformade blad kan förväxlas med parkslide. Bladen är ordnade växelvis längs stjälken. Växten är ett ogräs och kan mycket snabbt dyka upp tidigt på våren och täcker stora områden. Det som skiljer dem åt är att åkervinda inte står upp på egen hand utan slingrar sig upp längs andra växter. Blommorna visas från försommaren som stora, rosa och eller vita trumpeter.

Bambu (*Fargesia, Phyllostachys m.fl. släkten*)

Bambuns stammar har tydliga noder som parkslide och kan växa lika höga eller högre. Bambu kan i gymsamma klimat vara lika invasiv och sprider sig då lätt till områden där de inte är önskade. Det som skiljer dem åt är att bambuns stammar är mycket hårda och kan inte brytas av som parkslide. Bladen är mycket smala och långa (varierar mellan arter och sorter, men vanligtvis upp till 50 cm).

Axtry, *Leycesteria formosa*

Stammarna är bambuliknande och kan se ut som parkslide. De är också mest ihåliga och kan knäckas relativt lätt. Men hos axtry sitter bladen mitt emot varandra längs stjälken. Stjälken är blekgrön och utan fläckar. Den blommar på sommaren med hängande klasar av vita blommor med purpuröda högblad i klasar och har djupt lila bär.

Bokharabinda, *Fallopia baldschuanica*

Bladen och blommorna av bokharabinda liknar parkslide. Den är också snabbt växande och invasiv. Men bokharabinda är en klättrande och slingrande växt som förlitar sig på andra växter eller fasta ytor.

Åkerfräken, *Equisetum arvense*

Åkerfräken kommer precis som parkslide tidigt på våren genom att tränga sig upp ur marken i snabb hastighet och då är det vanligt att den misstolkas för parkslide. Åkerfräkenskotten är blekbruna, klorofyllfria, enkla stjälkar med ett brunt sporangiesamling i toppen som en liten kotte.

- *Parkslide gynnas av störningar och invaderar miljöer där marken rutinmässigt bearbetas eller trafikeras.*
- *Hacka, såga och flisa ALDRIG parkslide eftersom även ett litet fragment kan bilda nya plantor och göra allting mycket värre.*
- *Rör inte eller dumpa jord som kan innehålla växtmaterial som innehåller parkslide eftersom det också kan bidra till dess spridning.*
- *Försök inte att dra växten ur marken, eftersom rötterna då går av och bildar en ny planta.*
- *Kompostera aldrig någon del av växten, eftersom delar av plantan kan överleva och växa vidare när komposten är klar för användning.*
- *Släng aldrig parkslide bland trädgårdsavfall på avfallsanläggning eftersom de gör jord av trädgårdsavfallet och då sprids parkslide vidare.*
- *Kom ihåg att visa respekt. Sprid aldrig medvetet eller oavsiktligt parkslide då det leder till stora ekonomiska förluster för den som drabbas av parkslide.*